

Jan ZAĆWILICHOWSKI.

(Kraków).

Nowy dla fauny polskiej mrówkolew,
Megistopus flavicornis Rossi.

Eine für Polen neue Myrmeleoniden - Art,
Megistopus flavicornis Rossi.

[Tabl. I].

Według dotychczasowych naszych wiadomości rodzinę mrówkolewów (*Myrmeleonidae*) reprezentują w faunie Polski trzy gatunki, a mianowicie znane już dawniej dwa gatunki rodzaju *Myrmeleon* L.: 1) *M. formicarius* L. i 2) *M. europaeus* McLACH. i jeden gatunek rodzaju *Formicaleo* BRAU., podany w r. 1931 przez R. KUNTZEGO z południowo-wschodniej Małopolski (z Sinkowa na Podolu), tj. 3) *F. lineatus* FBR. Drugi natomiast gatunek tego rodzaju (*F. tetragrammicus* FBR.), wymieniony przez BRISCHKEGO w sprawozdaniu z wycieczki na Hel (C. G. A. BRISCHKE, Bericht über eine Excursion nach Hela während des Juli 1887, Schr. Naturf. Ges. in Danzig, N. F., 7, 1888) jako: „für Westpreussen neu”, — był znany wspomnianemu autorowi prawdopodobnie tylko z obszaru gdańskiego: z Oliwy i Sopot, wobec czego nie może być dotychczas zaliczony do fauny Polski. Tymczasem w zbiorze sieciarek, przesłanym mi przez Państwowe Muzeum Zoologiczne w Warszawie celem oznaczenia, znalazł się nieznanym dotychczas z Polski mrówkolew, a mianowicie *Megistopus flavicornis* ROSSI (*M. bisignatus* RAMB.). Jedyny okaz tego gatunku zawarty w wymienionym zbiorze, za-

opatrzone jest w karteczkę z napisem: Dźwinogród, p. Borszczów, 12 VI 1937, ad lucem, leg. St. ADAMCZEWSKI.

Rodzaj *Megistopus* RAMB., z jedynym żyjącym w Europie gatunkiem *M. flavicornis* ROSSI, różni się wybitnie już na pierwszy rzut oka od innych gatunków mrówkolwów. Najbardziej wpadającą w oko cechą rozpoznawczą jest obecność wyraźnej, intensywnie czarnej, okrągławej plamki przy tylnym brzegu zupełnie zresztą bezplamistych i przezroczystych skrzydeł przednich. Plamka ta leży mniej więcej w połowie długości tylnego brzegu skrzydła i obejmuje końcową część żyłek Cu_2 i Cu_{1p} . Dalszą wyraźną cechą omawianego mrówkolwa jest stosunkowo znaczna długość nóg, podczas gdy u innych mrówkolwów nogi w porównaniu z ciałem są nieproporcjonalnie małe i krótkie, lecz za to grubsze niż u *Megistopus* RAMB. Ostrogi na gołeniach nóg są proste, na końcu zagięte i prawie tak długie (nie krótsze) jak pierwszy człon stopy. Pierwszy człon stopy jest krótszy od drugiego lub co najwyżej równej z nim długości. Ostatni, tj. V-ty człon stopy (bez szponów) jest krótszy, niż dwa poprzednie, tj. III-ci i IV-ty razem. Szpony stopy proste, na samym końcu zagięte, kształtem podobne do kosy. Prząd głowy wraz z narządami pyszczkowymi żółty aż do nasady czułków. Przed nasadą czułka ciemniejsza, półksiężycowata plamka, lecz nie ma szerokiej, poziomej, czarnej kreski, łączącej oczy poniżej nasady czułków.

Podobnie jak nogi, tak i czułki są stosunkowo znacznie dłuższe i cieńsze, niż u innych mrówkolwów. Segmenty odwłoku czarne, tylne części ich płytek grzbietowych jasne, żółtawo lub czerwonawopopielate.

ESBEN - PETERSEN w tabelkach do oznaczania mrówkolwów (P.ESBEN-PETERSEN, „Help-notes towards the determination and the classification of the European *Myrmeleonidae*”, Ent. Meddel., Kjöbenhavn, 12, 1918) podaje w diagnozie rodzaju *Megistopus* RAMB. cechy systematyczne w użytkowaniu skrzydeł, ponieważ jednak są wśród nich i takie, których nie można uznać na ścisłe i dokładne, przeto pomijając je, ograniczę się do podania cech istotnych. Są one następujące. W skrzydle przednim: początek żyłki Rs leży dalej od nasady skrzydła niż rozwidlenie żyłki Cu_1 ; kąt zawarty między żyłkami Cu_1 a Cu_{1p} niezbyt rozwarty (tzn. nie zbliża się do półpełnego); pole

między żyłką Cu_{1a} a tylnym brzegiem skrzydła szerokie; żyłki Cu_{1p} i Cu_2 biegną w stosunku do żyłki Cu_{1a} i do tylnego brzegu skrzydła nie równolegle, lecz ukośnie; żyłka 2A jest rozgałęziona, żyłka 3A — pojedyncza; żyłka 2A łączy się z żyłką 3A jeszcze przed drugą żyłką poprzeczną, sięgającą do żyłki 1A. W skrzydle tylnym: żyłka R wysiła do żyłki M tylko jedną żyłkę poprzeczną przed początkiem żyłki Rs; żyłka 2A jest bardzo krótka, ukośna, ledwo widoczna.

Megistopus flavicornis Rossi jest najmniejszy spośród polskich mrówkolwów. Siąg skrzydeł omawianego okazu, rozpiętych normalnie, wynosi tylko 52 mm, a największy siąg skrzydeł — 54 mm, z czego przypada na długość skrzydła przedniego 26 mm, a na szerokość śródtułowia 2 mm. Największa szerokość skrzydła przedniego wynosi 7,5 mm, długość czułka — 7 mm, długość nogi przedniej (bez krętarza) — 10,5 mm, długość czterech pierwszych członów odwłoka (dalsze uszkodzone) 8 mm. Gatunek ten był znany dotychczas wyłącznie z obszaru śródziemnomorskiego, a mianowicie z Hiszpanii, Francji, Italii, Grecji, Węgier, Słowacji, Turcji, Kaukazu i Azji Mniejszej. Wymienione powyżej jego stanowisko w Polsce jest punktem najbardziej wysuniętym na północ w rozmieszczeniu geograficznym omawianego gatunku. Do podanych dotychczas z Polski 66 gatunków sieciarek (J. ZAĆWILICHOWSKI, Sprawozd. Kom. Fizjogr., Kraków, 71, 1938) przybywa obecnie nowy gatunek, wybitny przedstawiciel elementu śródziemnomorskiego w polskiej faunie.

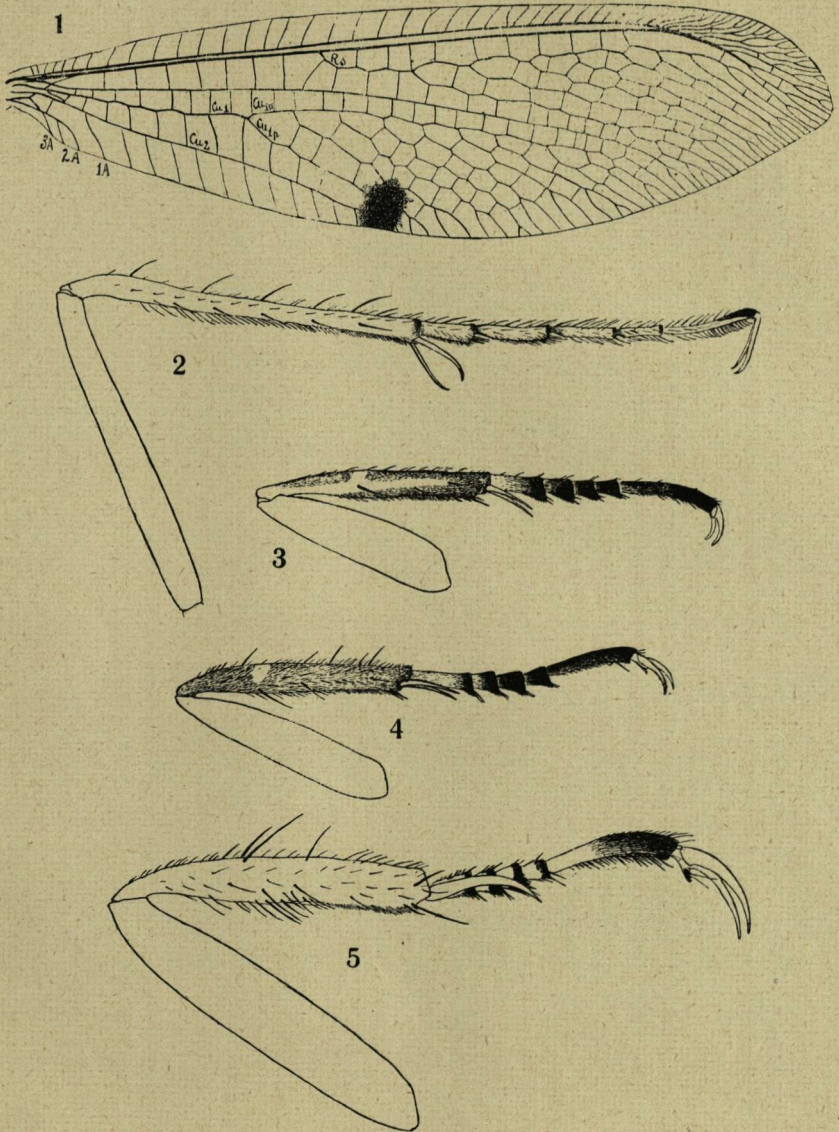
Załączone rysunki przedstawiają skrzydło przednie wymienionego gatunku i przednią nogę każdego z czterech krajowych gatunków mrówkolwów.

OBJAŚNIENIE TABLICY.

Tabl. I,	rys. 1.	Przednie skrzydło mrówkolwa <i>Megistopus flavicornis</i> Rossi.
	„ 2.	Przednia noga <i>Megistopus flavicornis</i> Rossi.
	„ 3.	„ „ <i>Myrmeleon formicarius</i> L.
	„ 4.	„ „ <i>Myrmeleon europaeus</i> McLACH.
	„ 5.	„ „ <i>Formicaleo lineatus</i> FBR.

ZUSAMMENFASSUNG.

Der Verfasser gibt eine für die Fauna Polens neue Neuropteren-Art an und zwar einen Myrmeleoniden: *Megistopus flavicornis* Rossi, der bisher nur aus dem Mittelmeergebiet bekannt war. Das Tier ist am 12 VI 1937 in Dźwinogród (Podole, Südpolen; leg. St. ADAMCZEWSKI) gefangen worden und befindet sich im Zoologischen Staatsmuseum in Warszawa.

Auctor del.
J. Zaćwilichowski.

